

Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa

Recomandările privind sporirea eforturilor de identificare și atenuare a riscurilor de trafic de ființe umane în mediul online ca urmare a crizei umanitare din Ucraina

În ultimele săptămâni, un număr fără precedent de persoane a fugit de violența armată din Ucraina, îndreptându-se spre vest. Riscurile de exploatare pentru aceste persoane sunt mari. Multe dintre aceste persoane sunt femei și copii vulnerabili; aceste două grupuri reprezintă majoritatea victimelor identificate ale traficului de ființe umane (TFU). Mai mult, în trecut, traficanții au profitat de migrație și de fluxurile de refugiați pentru a le exploata vulnerabilitățile, inclusiv traumele sau lipsa de resurse financiare, locuință și sisteme de sprijin.

Riscurile exploatării se extind către spațiul virtual. În primul rând, mulți ucrainenii utilizează rețelele sociale pentru a căuta ajutor și sprijin, dezvăluind astfel informații importante despre locația și situația lor dificilă care pot fi folosite de traficanți pentru a-i identifica și contacta sub pretextul acordării de asistență. Au apărut deja cazuri de tentativă de recrutare online a ucrainenilor.

În al doilea rând, modelul de afaceri al TFU a trecut în mare parte în mediul online, în special pentru a recruta și a face publicitate victimelor pentru exploatare sexuală. În conformitate cu datele de la organizația Thomson Reuters, analiza traficului online de la începutul crizei umanitare a arătat creșteri uriașe ale căutărilor online – în mai multe limbi și din mai multe țări – pentru conținut explicit și pentru servicii sexuale de la femeile și fetele ucrainene. De exemplu, traficul global de căutare pentru „porno ucrainean” a crescut cu 600% de la începutul crizei umanitare, în timp ce căutărilor pentru „escorte ucrainene” a crescut cu 200%. Aceste date confirmă o cerere mărită pentru a avea acces de ordin sexual la femeile ucrainene, și această cerere va servi drept o motivare puternică pentru traficanți să recruteze și să exploateze femei ucrainene la scară largă.

Pentru a răspunde acestor provocări, Biroul Reprezentantului Special și Coordonatorului OSCE pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane (BRS/CTFU) a elaborat recomandări privind intensificarea eforturilor de identificare și atenuare a riscurilor de trafic de ființe umane în mediul online. Recomandările sunt în primul rând pentru poliția cibernetică și de TFU, companiile de tehnologie și ONG-urile care activează în domeniul prevenirii și combaterii exploatării în mediul online.

Părțile interesate din domeniul anti-traffic ar trebui să țină cont de faptul că ucrainenii pot utiliza servicii care diferă de cele care predomină în țările de tranzit sau de destinație. Cu toate acestea, în baza cercetărilor organizației Thomson Reuters și a dovezilor directe, OSCE consideră următoarele tipuri de platforme drept cele mai relevante:

- Site-uri de servicii sexuale, cum ar fi prostituția, pornografia, escorta, sugar daddy (căutare de sponsor) și masajul erotic, precum și forumuri pentru cumpărătorii de sex și forumuri de hobby;
- Site-uri web de angajare/anunțuri de mică publicitate;
- Rețele sociale;
- Site-uri web de „potrivire (matching)” pentru cazare, transport etc.;
- Platforme de video chat și live streaming;
- Servicii de mesagerie;
- Motoare de căutare online;
- Servicii cloud și de stocare de date.

1. **Cartografierea platformelor online cu riscuri sporite de TFU.** Exploatarea victimelor TFU poate fi facilitată de o multitudine de site-uri și platforme web pe care instituțiile de stat, companiile de tehnologie sau ONG-urile ar putea să nu le cunoască sau să nu le monitorizeze în mod sistematic (exemplele de mai sus). Cartografierea este importantă pentru toate părțile interesate în vederea evaluării gradului și amplitudinii riscului în mediul online și în vederea prioritizării domeniilor de intervenție.
2. **Monitorizarea proactivă a platformele cu risc sporit în vederea identificării indicatorilor și tiparelor de exploatare sexuală în mediul online.** Platformele cu risc sporit ar trebui monitorizate și analizate, de preferință folosind software-ul de extragere (scraping) și analiză a datelor pentru a identifica indicatori ai traficului de persoane.
 - a. Monitorizarea ar trebui să examineze *tendențele la scară mai largă de pe piață*, cum ar fi creșterea numărului de reclame pentru persoanele din Ucraina, est-europene/slave sau persoanele “noi” care vând sex; creșterea conținutului ce se referă la femeile ucrainene/esteuropene/slave pe site-uri web pornografice; și creșteri ale căutărilor online pentru pornografie sau escorte ucrainene și femei sau fete ucrainene pentru sex/căsătorie/întâlniri.
 - b. Monitorii ar trebui să fie, de asemenea, atenți la *indicatorii individuali* de exploatare potențială, cum ar fi comportamentul de ademenire (grooming) sau de recrutare pe rețelele de socializare, sau la indicatorii suspecti de pe site-urile de servicii sexuale, inclusiv pseudonime sau vârste inconsecvente, deplasări frecvente sau restricționate, control de la persoane terțe etc.
 - c. *Forumurile pentru cumpărători de sex* ar trebui monitorizate de organele de drept (organele responsabile de combaterea TFU și a crimelor cibernetice) și de ONG-uri pentru a identifica tendințele legate de exploatarea sexuală a femeilor, fetelor, bărbaților și băieților ucraineni. Monitorizarea unor astfel de forumuri s-a dovedit a fi un instrument eficient în vederea identificării tendințelor de pe piețe, precum și a potențialelor situații de exploatare.
3. **Monitorizarea proactivă a indicatorilor și tiparelor din cadrul ofertelor de muncă care vizează cetățenii ucraineni.** Traficanții pot încerca să recruteze victime publicând în mediul online oferte atractive de muncă, în special ținând cont de dificultățile financiare cu care se confruntă cetățenii ucraineni. Organele de drept, ONG-urile și online platformele de anunțuri de angajare trebuie să își monitorizeze serviciile și să identifice anunțurile suspecte (cum ar fi ofertele care nu solicită un nivel ridicat de calificare dar care propun salarii mari) care ar putea servi drept acoperire pentru a recruta ucraineni vulnerabili pentru exploatare. Sectoarele cu risc sporit includ munca casnică, serviciile de îngrijire, agricultura, turismul, serviciile de curățenie și construcțiile
4. **Instituirea mecanismelor de raportare cu o vizibilitate ridicată** pe platformele online pentru a permite publicului, inclusiv victimelor, să semnaleze și să raporteze conținut ilicit și ilegal ce se referă la diferite forme de exploatare online, inclusiv a femeilor și fetelor, bărbaților și băieților din Ucraina. Mecanismul de raportare ar trebui să includă în mod specific opțiuni de semnalare a exploatării sexuale sau a traficului de persoane pentru a asigura o raportare și răspunsuri specifice. Conținutul interzis trebuie eliminat rapid și transmis organelor de drept sau ONG-urilor relevante, după caz.
5. **Implementarea campaniilor digitale de conștientizare** care vizează persoanele din Ucraina care caută refugiu cu privire la riscurile diferitelor forme de trafic de ființe umane. Multe platforme online și aplicații mobile au mecanisme de identificare a publicului țintă, cum ar fi localizarea geografică a utilizatorilor în combinație cu setările de limbă; aceste mecanisme pot fi folosite pentru a oferi sfaturi și îndrumări ucrainenilor care caută refugiu cu privire la modul în care pot evita exploatarea sau de a accesa asistență. Campaniile ar trebui să țină cont de vârstă și de gen.

6. **Dezactivarea rezultatelor căutării sau anunțurilor de căutare care se referă la termenii ce țin de exploatarea ucrainenilor și, în schimb, difuzarea anunțurilor de sensibilizare.** O metodă obișnuită de a căuta conținut explicit sau servicii sexuale – inclusiv, după cum arată datele de mai sus, de la femei, fete, bărbați și băieți ucraineni – este utilizarea motoarelor de căutare. Având în vedere riscurile sporite ale traficului de persoane pentru exploatarea sexuală, companiile de tehnologie care furnizează servicii de căutare ar trebui să dezactiveze rezultatele căutării sau anunțurile de căutare potențial legate de exploatarea ucrainenilor. În schimb, companiile – sau ONG-urile – pot folosi platformele date pentru a difuza reclame care descurajează comportamentul riscant sau de exploatare care implică ucraineni, în conformitate cu Recomandarea #5. Ținând cont de creșterea masivă a căutărilor online pentru ucraineni în diferite limbi, măsurile date ar trebui luate în mai multe limbi.
7. **Platformele online ar trebui să activeze în mod proactiv setările implicite de securitate și confidențialitate pentru utilizatorii minori,** pentru a îngreuna ademenirea și exploatarea online (de exemplu, dezactivarea geotichetării; setarea postărilor la cel mai înalt nivel de confidențialitate; ne permiterea străinilor să trimită mesaje directe minorilor etc.).
8. **Mărirea numărului de operațiuni sub acoperire online** în conformitate cu cadrul legal național și cel internațional corespunzător pentru a descuraja cererea care crește ca răspuns la criza umanitară. Aceste operațiuni ar putea viza persoanele care doresc să cumpere sex de la minori, să recruteze persoane vulnerabile pentru a le exploata sau să facă rău adulților.
9. **Stabilirea parteneriatelor între organele de drept, companiile de tehnologie și ONG-urile specializate în combaterea traficului de persoane.** Prevenirea și combaterea traficului de persoane facilitat de tehnologie necesită cunoștințe de specialitate despre această infracțiune. Ar putea dura timp pentru ca părțile interesate relevante să acumuleze expertiză internă pe acest subiect. Organele de drept ar trebui să stabilească parteneriate cu companiile de tehnologii și ONG-urile specializate în CTFU, cu următoarele obiective:
 - Implementarea campaniilor de conștientizare digitală pentru ucrainenii care caută refugiu în domeniul identificării riscurilor de trafic de persoane și accesării sprijinului și asistenței;
 - Identificarea și raportarea traficului de persoane facilitat de utilizarea cu rea intenție a platformelor online;
 - Lansarea unor instrumente tehnologice specializate utilizate de organele de drept și de ONG-urile specializate care să se concentreze pe identificarea victimelor TFU pe platformele online. O serie de ONG-uri au dezvoltat software-uri de analiză și extragere (scraping) a datelor care pot ajuta în procesul de identificare a victimelor traficului de persoane pe platforme precum cele pentru servicii pentru adulți, servicii de escortă, platforme mai mari de anunțuri de mică publicitate sau agregatoare de publicitate.